

הקדמה

פרסום זה מציג תוצאות מחקר בנושא מדד פריפריאליות המאפיין את הרשויות המקומיות ואת היישובים לפי מיקומם הגאוגרפי ביחס לקרבה לאפשרויות ולפעילות כלכלית בארץ. נדגיש כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מציגה לראשונה מדד פריפריאליות של יישובים בישראל לשנת 2015. הניתוח נערך עבור 1,210 יישובים, מתוכם 201 עיריות ומועצות מקומיות ו-1,009 יישובים בתוך 54 מועצות אזוריות, לפי המפה המוניציפלית המעודכנת לשנת 2015. ערך המדד מחושב כסכום משוקלל של שני מרכיבים: נגישות פוטנציאלית במשקל של $2/3$ וקרבה לגבול מחוז תל אביב במשקל של $1/3$.

כמו כן הוצג מדד הפריפריאליות של רשויות מקומיות (עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) לשנת 2015. ערך המדד של מועצה אזורית מתקבל כממוצע של ערכי מדד היישובים בתוך המועצה, משוקלל בגודל אוכלוסייתם. מדד זה מעדכן את מדד הפריפריאליות של רשויות מקומיות שהתפרסם בשנת 2008 על בסיס נתוני 2004.

בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מקווים שאפיון הרשויות המקומיות והיישובים המובא בפרסום זה, יהיה לעזר למשתמשים רבים בתכנון, במינהל, במחקר וכדומה. מדד הפריפריאליות הוא כלי להשוואה בין היישובים מבחינת מיקומם הגיאוגרפי וקרבתם לאפשרויות ולפעילות כלכלית, והוא עשוי לסייע בקביעת המדיניות של השלטון המרכזי הן כלפי הרשויות המקומיות והן כלפי היישובים.

מדד הפריפריאליות יתפרסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדי 5 שנים כדי להביא לידי ביטוי את השינויים שהתרחשו בפער של שנים אלה.

תודתנו נתונה לכל חברי וועדת ההיגוי ברשותו של פרופ' מומי דהן, על שיתוף הפעולה ועל ליווי וסיוע במהלך המחקר כולו. כמו כן, אנו מודים לעובדי תחום ממ"ג-גאוגרפיה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על שיתוף הפעולה ועל הסיוע לאורך המחקר כולו.

לואיזה בורק
מנהלת אגף בכיר מתודולוגיה סטטיסטית

ירושלים, תשע"ט-2019